

Työ- ja elinkeinoministeriö

kirjaamo@tem.fi

VIITE: TEM/1753/03.01.01/2017

ASIA: LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAEIKSI UUSIUTUVILLA ENERGIALÄHTEILLÄ TUOTETUN SÄHKÖN TUOTANTOTUESTA ANNETUN LAIN JA TUULIVOIMAN KOMPENSAATIOALUEISTA ANNETUN LAIN 6 §:N MUUTTAMISESTA

LAUSUNNON ANTAJA: TUULISAIMAA OY

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain ja tuulivoiman kompensatioalueista annetun lain 6 §:n muuttamisesta. TuuliSaimaa Oy on palveluyritys, joka tarjoaa asiakkaiden tarpeiden mukaisesti räätälöityjä uusiutuvan energiantuotannon projektinjohto-, hallinnointi- ja neuvonantopalveluja hankkeiden koko elinkaaren ajalle. TuuliSaimaa Oy vastaa kahden tuulivoimapuiston tuotannosta. TuuliSaimaa Oy on tutustunut mainittuun luonnokseen hallituksen esitykseksi (myöhemmin "hallituksen esitys") ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

YLEISTÄ

TuuliSaimaa Oy pitää tarjouskilpailuun perustuvaa preemiojärjestelmää hyvänä mallina edistää uusiutuviin energialähteisiin perustuvia voimalaitosinvestointeja. Hallituksen esityksen mukaista kiinteän ja liukuvan premion yhdistelmää voidaan pitää perusteltuna ratkaisuna ja viitehintaa (30 €/MWh) on oikeasuuntainen. Suomen kansallisen energia- ja ilmastostrategian mukainen kilpailutettava tuotantomäärä 2 TWh on kuitenkin vähäinen, joten on erittäin tärkeää että nyt valmisteilla olevan lain perusteella kyseisen määrän sähköä tuottavat voimalaitokset todella rakentuvat.

Hallituksen esityksen 36 §:n mukaisella alituotantokorvauksella pyritään varmistamaan, että tuottajat ennustavat tuotantonsa mahdollisimman tarkasti. Esityksen mukaan voimalaitoksen tulee ensimmäisellä tukijaksolla tuottaa tuotantotavoitteestaan 75 % ja sitä seuraavilla 80 %. TuuliSaimaa Oy pitää mainittua vaatimusta hyvänä, samoin kuin sitä, että mahdollinen alituotantokorvaus maksetaan hankkeesta tarjotun premion perusteella. Kukin preemiojärjestelmään hyväksytty hanke saa tarjoamansa suuruisen premion mukaisen tuen, joten alituotantokorvauksen maksaminen samalla periaatteella kohtelee tasapuolisesti kaikkia hankkeita.

Teknologianeutraalisuus kilpailutuksessa on hyvä asia, mutta se asettaa preemiojärjestelmälle haasteita. Hallituksen esityksen mukaisessa laissa jää kokonaan huomioimatta eri energialähteillä tuotetun sähkön piilotuet, kuten esimerkiksi polttoaineen hintaan vaikuttavat tuet. Samoin hallituksen esityksessä ei rajoiteta millään lailla tukiajan (12 v) jälkeen käytettävää polttoainetta, millä on suuri merkitys investoinnin kannattavuutta laskettaessa. Yhdessä nämä johtavat polttoainevapaiden ja polttoainetta käyttävien

tuotantomuotojen eriarvoiseen kohteluun. Investoinnit ovat eriarvoisessa asemassa myös verotuksen kautta, mikäli suunniteltu tuulivoimaloiden siirtäminen yleisen kiinteistöverotuksen piiristä voimalaitosverotuksen piiriin toteutuu, kun otetaan huomioon, että mm. CHP-laitokset eivät ole voimalaitosverotuksen piirissä. Edellä mainitut **teknologiamuotoja eriarvoistavat seikat tulee ottaa huomioon tarjousten vertailussa.**

30 § TARJOUSKILPAILU

Hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan 30 §:n 1 momentin mukaisilla edellytyksillä pyritään varmistamaan, että tarjouskilpailuun osallistutaan hankkeilla, joiden toteutumista voidaan pitää varsin todennäköisenä ja voimalaitoksen rakentaminen ja liittäminen sähköverkkoon tulisi olla valmisteltu jo varsin pitkälle. Edellytyksenä tarjouskilpailuun osallistumiselle onkin hallituksen esityksessä säädetty mm. se, että uusiutuvan energian voimalaitoksen rakentamisen edellytyksenä oleva maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettu asemakaava, tuulivoiman rakentamista ohjaava yleiskaava tai suunnittelutarveratkaisu sekä rakennuslupa tai toimenpidelupa taikka lain 171 §:ssä tarkoitettu poikkeamispäätös ovat lainvoimaisia. Säädöksessä on edellytetty myös, että sähköverkonhaltijalta on saatu liittymistarjous tai vastaavasti sähköverkonhaltijan kanssa on tehty liittymissopimus.

Hallituksen esitys jättää kokonaan huomioimatta mahdollisen liittymisjohdon rakentamisen. Liittymisjohto on uusiutuvan energian voimalaitoshankkeen olennainen osa, sillä ilman sitä voimalaitoksen tuottamaa sähköä ei ole mahdollista saada markkinoille. Kevyimmillään esim. tuulivoimala voidaan liittää verkkoon johdonvarsiliitynnällä, mutta tuulivoimapuiston sijaitessa kauempana sähköverkosta voi olla tarpeen rakentaa useamman kymmenen kilometrin matkalle esim. uutta 110 kV:n voimajohtoa. Mikäli liittymisjohdon rakentamista varten tarvitaan sähkömarkkinalain mukainen hankelupa sekä mahdollisesti lunastuslain mukainen lunastuslupa, tarvittavien lupien saaminen vaadittavine ympäristö- ym. selvityksineen kestää tyypillisesti useita vuosia. Kilpailutukseen on siis mahdollista osallistua hankkeella, joka ei välttämättä ole hallituksen esityksen tarkoittamalla tavalla toteuttamista vaille valmis, mikäli laista puuttuu vaatimus, että myös sähkönsiirron luvituksen on oltava kunnossa ennen kilpailutukseen osallistumista.

Kilpailutettava tuotantomäärä on erittäin pieni, joten Suomen kansallinen energia- ja ilmastostrategia vuoteen 2030 mukaisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että kilpailutuksessa menestyneet hankkeet myös tullaan toteuttamaan aikataulussa. TuuliSaimaan Oy:n näkemyksen mukaan myös voimalaitoksen liittymisjohdon rakentamisen edellytysten tulee olla täysin varmistettuna ennen kuin hanke voi osallistua tarjouskilpailuun. **TuuliSaimaa Oy esittää, että hallituksen esityksen 30 §:n 1 momentin 6 kohtaan lisätään vaatimus, että myös liittymisjohdon rakentamisen edellyttämät luvat ovat lainvoimaisia.**

31 § TARJOUS

Hallituksen esityksen mukaan sähkön tuottajan on tehtävä tarjous preemiosta ja sähkön vuosituotantomäärästä sekä ilmoitettava voimalaitos, jolla sähkö on tarkoitus tuottaa. Yksityiskohtaisten perustelujen mukaan tarjouksessa voisi tarkentaa, jos tarjous on voimassa myös alemmalla sähkön vuosituotannon määrällä. Tieto olisi käytännössä tarpeen, jos sähkön tuottajan tarjous olisi viimeinen, jonka perusteella voimalaitos olisi mahdollista hyväksyä preemiojärjestelmään, mutta vain osaksi. Esityksen mukaan tällä pyritään varmistamaan, että kilpailutettava preemiojärjestelmä saadaan mahdollisimman täyteen.

TuuliSaimaa Oy ei pidä mainittua menettelyä tarkoituksenmukaisena, koska se voi johtaa tilanteeseen, jossa useampi viimeinen hyväksyttävä hanke ylittää "minimihankkeenakin" juuri ja juuri kilpailutettavan enimmäismäärän ja viimeinen osuus kilpailutettavasta tuotannosta jää joko myöntämättä kokonaan tai se vaihtoehtoisesti myönnetään huomattavasti korkeammalla preemiolla pienemmälle ja huonommin kannattavalle hankkeelle. Voidaan perustellusti olettaa, että tiukan kilpailutilanteen myötä kullekin hankkeelle lasketaan tarkasti pienin mahdollinen tukitaso ja on epätodennäköistä, että hankkeita pystyy toteuttamaan kannattavasti suunniteltua pienemmällä vuosituotantomäärällä. **TuuliSaimaa Oy esittää, että viimeinen voittava hanke saisi preemion koko hankkeelleen huolimatta siitä, että osa tuotannosta ylittäisi tarjouskierroksella huutokaupattavan kokonaistuotannon.** Tai vaihtoehtoisesti käyttämättä jäänyt osuus kilpailutettavasta määrästä siirrettäisiin seuraavalle tarjouskierrokselle. **Mikäli koko kilpailutettavaa määrää ei saada jaettua varsinaisilla kilpailukierroksilla tai hankkeita jää syystä tai toisesta toteutumatta, tulee järjestää vielä täydentävä kilpailukierros.** Näin varmistetaan 2 TWh:n vuosituotantotavoitteen saavuttaminen.

Hankkeiden kustannustehokkaan ja sujuvan toteuttamisen kannalta on tärkeää, että tietyt tarjouksessa esitetyt tiedot voivat tarkentua hankkeen toteutuksen edetessä. Koska tarjouskilpailuun osallistuva voimalaitoshanke on vasta vireillä oleva, esimerkiksi ilmoitusta tariffijaksosta, josta tukiajan halutaan alkavan kulua, täytyy voida muuttaa tarjouksen jättämisen jälkeen vastaamaan paremmin toteutuvaa valmistumisaikaa. Tällä varmistetaan, että hankkeiden rakennusaikatauluihin ei tule keinotekoisia viivästyksiä. Koska preemion mukaisen tuen perusteena on tuotetun sähkön määrä ja kilpailutuksessa vertailu perustuu pelkästään tarjouksessa esitettyyn preemioon, ei nimellisteho ole millään muotoa merkitsevä seikka. **Ilmoitettua nimellistehoa tulee voida muuttaa vielä preemiojärjestelmään hyväksymisen jälkeinkin.** Hankkeiden kohtuullisen pitkän rakennusaikataulun (2-3 vuotta) vuoksi on mahdollista, että laitetoimittajilla voi vielä rakennusaikana olla tarjottavanaan tarkoituksenmukaisempia ratkaisuja saman sähkömäärän tuottamiseen.

LOPUKSI

Hallituksen esityksestä ei käy ilmi kilpailutusaikataulu eikä se tuleeko koko energia- ja ilmastostrategian mukainen 2 TWh:n tuotanto ylipäättään kilpailutetuksi. Hallituksen esityksessä edellytetään, että valtion talousarviossa on kilpailutettavaa sähkön vuosituotannon määrää koskeva valtuus. Hallituksen esityksen mukaan tarkempia säännöksiä tarjouskilpailun rajahinnasta, tarjouskilpailussa kilpailutettavan sähkön vuosituotannon määrästä sekä tarjousten hyväksymisestä ja hylkäämisestä voidaan lisäksi antaa valtioneuvoston asetuksella. TuuliSaimaa Oy:n näkemyksen mukaan **tuottajalla on oltava ajoissa riittävät tiedot kerrallaan kilpailutettavasta määrästä, kilpailutuksen kestosta ja kilpailutuskierron ajankohdista,** jotta voimalaitoshankkeita on mahdollista suunnitella järkevästi. Voimalaitoshanke on mittava ja pitkälle tulevaisuuteen ulottuva investointi, joten pienikin epävarmuus preemiojärjestelmän toteutumisessa voi vaarantaa hallituksen esityksen keskeisenä tavoitteena olevan kansantalouden kokonaisedun ja preemiojärjestelmän kustannustehokkuuden toteutumisen. Kun vielä otetaan huomioon, että 2 TWh:n tuotantotavoite itsessään on vähäinen, ei ole millään muotoa mielekäästä pilkkoa tätä tavoitetta riippumaan vuosittain päätettävänä olevasta valtion talousarviosta.

Lappeenrannassa 4. lokakuuta 2017

TuuliSaimaa Oy

Miika Pilli

toimitusjohtaja

Käynti- ja postiosoite

TuuliSaimaa Oy
Snellmaninkatu 3 B
53100 Lappeenranta

Y-tunnus

2730929-4

Internet

www.tuulisaimaa.fi